

Styrket pleje og omsorg til svækkede ældre

Ældreplejen har brug for et løft, og der er brug for langsigtede løsninger. Der er alt for mange svækkede ældre, der ikke får den hjælp, de har brug for. Og der er samtidig alt for få, der har lyst til at uddanne sig til at arbejde i ældreplejen. Kommuner og regering skyder på hinanden, men der er brug for fælles løsninger for at løse problemerne.

Ældre mennesker skal være sikre på at kunne få hjælp fra fællesskabet, når de får brug for det efter et langt liv. Det er en helt fundamental del af den sociale kontrakt.

ÆLDRE SAGEN FORESLÅR

- Ældreområdet skal løftes markant med tilførsel af betydeligt flere ressourcer. Hvis vi i dag skulle have samme niveau for hjemmehjælpen som i 2008, skulle udgifterne være 6 mia. kr. højere
- Kommunernes udgiftsrammer skal justeres årligt i forhold til det voksende antal 80+-årige. Til gengæld skal kommunerne årligt redegøre for brugen af disse midler. Der er brug for en langsigtet og bred politisk aftale, der sikrer en stabil økonomisk ramme for ældreplejen
- Der er brug for en omfattende nytænkning af hele måden, vi organiserer og udfører ældreplejen på i Danmark – en New Deal
- Hjemmehjælpen skal – udover praktisk hjælp og personlig pleje – også omfatte social omsorg for socialt og psykisk sårbare ældre
- Vi skal have en samlet national strategi for rekruttering, kompetenceløft og status for ældreplejen. Herunder skal uddannelsespladser på SOSU- og sygeplejerskeuddannelserne generelt forøges. Flere voksne og seniorer skal søge ind på SOSU-uddannelserne, og flere ledige seniorer skal tilbydes mulighed for omskoling til ældreplejeområdet

FAKTA OM HJEMMEHJÆLP

Hjælp til svage ældre¹

- Langt færre svage ældre – dvs. ældre med en eller flere funktionsnedsættelser – modtager i dag hjemmehjælp end for 10 år siden
- 73.000 svage ældre i alderen 67-97 år modtager ikke hjælp i det daglige
- Mellem 1/3 og halvdelen af svage ældre 67-97-årige i Danmark modtager ikke hjælp i det daglige, på trods af at de ikke kan udføre en eller flere hverdagsopgaver uden hjælp
- I de seneste 10 år er antallet af svage ældre (67-87-årige) uden hjælp vokset med 50 %
- Andelen af ældre med hjemmehjælp til praktiske opgaver er faldet med en tredjedel fra 2007 til 2017. Faldet kan ikke forklares ved en bedre funktionsevne, fx som konsekvens af rehabilitering i ældreplejen, hvorved de er blevet mere selvhjulpne, eller generelt på grund af sund aldring

Fald i hjemmehjælp²

- I de seneste 10 år er der skåret 6½ mio. hjemmehjælpstimer bort. Det svarer til, at næsten hver fjerde hjemmehjælpstime er skåret væk
- I 2008 modtog ca. hver 5. over 65 år hjemmehjælp – i dag er det kun ca. hver tiende
- I 2008 modtog ca. halvdelen af 80+-årige hjemmehjælp – i dag er det kun ca. hver tredje
- Der skal tilføres op mod 6 mia. kr., hvis niveauet for hjemmehjælp skal op på samme niveau som for 10 år siden

Demografi

- Under halvdelen af landets kommuner har taget fuld højde for væksten i ældrebefolkningen i budgetterne for 2019³
- Antallet af ældre over 80 år vil i de næste 10 år stige med over 150.000 - svarende til en vækst på over 50 %⁴

Social omsorg

- Kommunerne har samlet fået næsten 600 mio. kr. til at yde social omsorg via de såkaldte klippekortsordninger. Men hver 5. kommune bruger ikke pengene fuldt ud til plejehjemsbeboerne, og 16 % af kommunerne er helt holdt op med at give klippekort til hjemmehjælpsmodtagere.⁵ Flere kommuner har i forbindelse med budgetopfølgninger i 2019 givet udtryk for, at de vil spare på klippekortsordningerne
- 76 % af befolkningen mener, at social omsorg skal være en del af hjælpen til de mest svækkede hjemmehjælpsmodtagere og til plejehjemsbeboere⁶

Rekruttering af personale til ældreområdet

- I de næste 10 år vil der blive brug for over 40.000 nye medarbejdere på ældreområdet⁷
- 73 % af kommunerne melder om mangel eller stor mangel på arbejdskraft inden for ældreområdet⁸
- Tilgangen til social- og sundhedsuddannelserne er faldet med næsten 40 % siden 2014⁹
- Der er i dag ca. 25.000 langtidsledige, heraf er ca. 8.000 seniorer¹⁰

1 Tine Rostgaard & Mads Ulrich Matthiesen (2019): 'Hjælp til svage ældre', VIVE. Se metodeboks

2 Ældre Sagen: Beregninger på basis af Danmarks Statistiks hjemmehjælpstal

3 Megafon (2019): Undersøgelse om kommunal ældrepleje. Gennemført for Ældre Sagen. Se metodeboks

4 Danmarks Statistik, Statistikbanken

5 Megafon (2019): Undersøgelse om kommunal ældrepleje. Gennemført for Ældre Sagen. Se metodeboks

6 Voxmeter (2019): Befolkningsundersøgelse. Folketingvalg 2019. Gennemført for Ældre Sagen. Se metodeboks

7 foa.dk (2018): Massiv mangel på søsø er truer velfærden

8 Rambøll (2018): Kortlægning af rekruttering og fastholdelse af social- og sundhedspersonale og sygeplejersker i kommuner og regioner"

9 SOSU.dk. (2018): "Stik mod hensigten er antallet af elever på SOSU-skolerne faldet siden erhvervsuddannelsesreformen i 2015"

10 Udtræk fra STAR (ultimo 2018)

METODEBOKSE

for de tre undersøgelser, som Ældre Sagen har fået gennemført op til FV19.

Metodeboks til undersøgelsen: "Hjælp til svage ældre", 2019

Undersøgelsen er gennemført af VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd - for Ældre Sagen. Undersøgelsen består af to delanalyser. Delanalyse 1 viser udviklingen i hjælpen til praktiske opgaver, som rengøring, i perioden 2007-2017 for de svageste ældre i alderen 67-87 år. Delanalyse 2 viser, hvor mange af de svageste ældre i alderen 67-97 år, der modtager hjælp til praktiske opgaver og/eller til personlig pleje i 2017.

Undersøgelsen baserer sig på repræsentativt og fortrinsvis telefonisk indsamlet spørgeskemadata fra Ældredatabasen 2007 og 2017, hvor omkring 10.000 ældre danskere 52+ har deltaget. Dette er suppleret med registerdata om uddannelse og indkomst. VIVE anvender besvarelser fra ældre i henholdsvis alderen 67-87 år og 67-97 år. Analysen er dermed baseret på ældres egen opgørelse af behov, og hvem der hjælper dem i det daglige. De ældre bor i eget hjem og ikke i plejebolig. I analysen testes der statistisk for forskelle og udviklingen i baggrundskarakteristika.

Metodeboks til befolkningsundersøgelse, februar 2019

Undersøgelsen er gennemført af analyseinstituttet Voxmeter for Ældre Sagen. Undersøgelsen er gennemført som en telefonisk omnibus i perioden den 19. november 2018 til den 4. december 2018. Der er i alt gennemført 1.504 interview med borgere over 18 år. Interviewene er nationalt repræsentative hvad angår interviewpersonernes køn, alder og region. Den maksimale usikkerhed på de samlede resultater i undersøgelsen er +/- 2,5 % (procentpoint).

Metodeboks til undersøgelse om kommunal ældrepleje, februar 2019

Undersøgelse om kommunal ældrepleje er gennemført af analyseinstituttet MEGAFON for Ældre Sagen. Den er gennemført som telefoniske interviews med landets ældrechefer i perioden fra den 16. november 2018 til den 10. januar 2019. I alt deltager 73 kommuner, hvilket giver en svarprocent på 74 %. Undersøgelsen er repræsentativ for landets kommuner hvad angår region, kommunestørrelse og kommunetype.